

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/130/2023
Identifikačné číslo spisu: 8120201001
Dátum vydania rozhodnutia: 28.05.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:8120201001.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Svetlovej a sudcov JUDr. Ing. Maria Dubaňa a JUDr. Nory Halmovej v spore žalobkyne T. H. Y., narodenej XX. R. XXXX, T., Š. X, zastúpenej advokátom JUDr. Františkom Komkom, Prešov, Hlavná 27, proti žalovanému Mestu Prešov, Prešov, Hlavná 73, IČO: 00 327 646, zastúpenému advokátom JUDr. Martinom Staroňom, Prešov, Hlavná 89, o určenie vlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 14C/3/2020 a o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 30. marca 2023 sp. zn. 20Co/12/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalovanému p r i z n á v a náhradu trov dovolacieho konania voči žalobkyni v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 22. októbra 2021 č. k. 14C/3/2020 - 91 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala určenia, že je výlučnou vlastníčkou nehnuteľnosti na parcele CKN č. XXXX/X- ostatná plocha o výmere 110 m², zapísanej na LV č. XXXX k. ú. T. a priznal žalovanému nárok na náhradu trov konania voči žalobkyni v rozsahu 100 %. Súd prvej inštancie mal za preukázané, že rodičia žalobkyne nadobudli vlastnícke právo k parcele mpč. XXXX/X vo výmere 496 m² na základe kúpnej zmluvy z 30. septembra 1954, ktoré previedli na žalobkyňu kúpnu zmluvou zo 07. júla 1971. Zo situačného plánu (č. l. 78) vyplýva, ako sú situované parcely č. XXXX, XXXX a XXXX/X, pričom súčasne z pripojeného spisu Okresného súdu Prešov sp. zn. 9C/45/2019 vyplýva tvrdenie žalobkyne, že parcelu č. XXXX/X nadobudli rodičia žalobkyne na základe zámennej zmluvy ako náhradu za to, že „vypustili“ časť svojej parcely za účelom výstavby cestnej komunikácie. Žalobkyňa avšak dané tvrdenie nepreukázala, žiadnu listinu súdu nepredložila a ďalej tvrdila, že jej rodičia si zakúpený pozemok oplotili, vrátane parcely č. XXXX/X a tento nerušene užívali, na základe čoho prišlo k vydržaniu predmetnej parcely. Z vyjadrenia žalobkyne z 21. mája 2020 však vyplývalo, že parcela č. XXXX/X nebola nikdy samostatná, ani plotom ohradená a žalobkyni nie je známe, ako bola predmetná parcela zapísaná v katastri nehnuteľností. Súd prvej inštancie mal vykonaným dokazovaním z predložených listín za preukázané, že predmetnom kúpnych zmlúv bola

pôvodná parcela č. XXXX/X, pričom parcela č. XXXX/X, ktorá mala byť predmetom vydržania, vznikla z pôvodnej mpč. XXXX/X, ktorá bola vo výlučnom vlastníctve Československého štátu v správe Jednotného národného výboru, v súčasnosti mesta Prešov. Súčasne z geometrického plánu vyplýva rozdelenie parcely č. XXXX/X s tým, že zostatková parcela č. XXXX/X bola zapísaná na žalovaného. Žalobkyňa nešpecifikovala a nepreukázala, od akej právnej skutočnosti odvíja začiatok plynutia vydržacej doby a okamih jej uplynutia. Súd prvej inštancie mal za to, že neboli kumulatívne naplnené podmienky nadobudnutia vlastníckeho práva z titulu vydržania, ktorými sú spôsobilý predmet vydržania, dobromyseľnosť nadobúdateľa a uplynutie vydržacej doby a to aj za predpokladu, že by súd pripustil uplynutie vydržacej doby k parcele č. XXXX/X ako predmetu spôsobilému vydržania a to z dôvodu absencie dobromyseľnosti žalobkyne, resp. jej právnych predchodcov. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobkyňa neunesla dôkazné bremeno vo vzťahu k preukázaniu titulu, na základe ktorého mala ona alebo jej právni predchodcovia vstúpiť do držby predmetnej nehnuteľnosti, z čoho by bolo možné odvíjať ich dobromyseľnosť. V kontexte uvedeného poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/17/2016 z 24. apríla 2017, z ktorého vyplýva, že pri posúdení dobromyseľnosti držiteľa nemožno vychádzať len zo subjektívneho vnímania držiteľa, ale právne relevantnou je tá skutočnosť, ktorá má objektívne znaky titulu, prípadne aj len domnelého nadobudnutia vlastníctva. Uzavrel, že existenciu takejto skutočnosti žalobkyňa nepreukázala, a preto nemohla byť dobromyseľná v otázke držby parcely č. XXXX/X, na základe čoho žalobu žalobkyne zamietol ako nedôvodnú. O trovách konania rozhodol v súlade s § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 a 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej ako „CSP“).

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 30. marca 2023 č. k. 20Co/12/2022 - 124 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožnil s rozhodnutím súdu prvej inštancie a poukázal na skutočnosť, že dôkazná iniciatíva súdu je vzhľadom na dispozičný princíp, princíp kontradiktórnosti konania a zásadu formálnej pravdy obmedzená. Rovnako tak opätovne poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/17/2016 z 24. apríla 2017 a zdôraznil, že posúdenie toho, či je držiteľ so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec patrí, nemôže vychádzať len zo subjektívnych predstáv držiteľa. Subjektívny pocit držiteľa nemôže byť sám osebe podkladom pre vydržanie, ak nie je tento pocit vyvolaný okolnosťami objektívne nasvedčujúcimi oprávnenosti držby práva (Rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo260/2008 zo dňa 10. decembra 2008). Odvolací súd mal za to, že vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver, pričom odkázal na odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie ako na náležité a presvedčivé. Odvolací súd v kontexte dobromyseľnosti ďalej uviedol, že otázka existencie dobrej viery držiteľa sa posudzuje z hľadiska objektívneho, t. j. podľa toho, či držiteľ pri normálnej opatrnosti, ktorú možno od neho požadovať, nemal a nemohol mať pochybnosti o tom, že mu právo zodpovedajúce vlastníckemu právu patrí. Dobromyseľnosť držby zaniká v momente, keď sa držiteľ oboznámil so skutočnosťami, ktoré objektívne boli spôsobilé vyvolať pochybnosti o tom, že mu toto právo patrí. Nejde preto o držbu dobromyseľnú, pokiaľ držiteľ vedel od počiatku o skutočnostiach objektívne (u každého iného nachádzajúceho sa v obdobnej situácii) spôsobilých vyvolať pochybnosti o tom, že mu toto právo patrí. Pre naplnenie podmienok vydržania bez ďalšieho nepostačuje len užívanie pozemku alebo vykonávanie práva. Dobromyseľnosť ako vnútorný psychický stav nemožno priamo dokázať. Možno o nej usudzovať iba z okolností, z ktorých sa tento psychický stav navonok prejavuje. Základným rozlišujúcim kritériom je, či držiteľ veci alebo vykonávateľ práva pri normálnej opatrnosti, ktorú možno so zreteľom na okolnosti daného prípadu rozumne od neho požadovať, mohol alebo nemohol mať pochybnosti o tom, že mu vec, ktorú fakticky ovláda alebo právo, ktoré vykonáva patria. Okolnosti, z ktorých možno usudzovať na existenciu dobromyseľnosti, musí preukázať držiteľ veci, resp. vykonávateľ práva (nadobúdací titul i keď neplatný, napr. kúpna alebo darovacia zmluva). Odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie mal za to, že na základe vykonaného dokazovania nemožno usudzovať na dobromyseľnosť žalobkyne, keďže táto nepreukázala titul nadobudnutia držby nehnuteľnosti s tým, že len užívanie nehnuteľnosti bez ďalšieho nepostačuje na vyvolanie účinkov vydržania. Rovnako tak v kontexte účinkov vydržania nemožno zohľadňovať iba okolnosť, že vlastníč nehnuteľnosti sa ochrany svojho práva nedomáhal, pričom odvolací súd poukázal aj na skutočnosť, že v katastri nehnuteľností ako verejnom registri bol pozemok evidovaný ako mpč. XXXX/X teraz parc. č.

CKN XXXX/X o výmere 110 m². Zo zmluvy, na základe ktorej nadobúdali vlastníctvo právni predchodcovia žalobkyne, nevyplýva nadobúdanie vlastníctva k mpč. XXXX/X k. ú. T., pričom dôležitou okolnosťou je aj nezanedbateľná výmera dotknutého pozemku 110 m² ku výmere už vo vlastníctve žalobkyne (jej právnych predchodcov) priľahlého pozemku celkovo 558 m², čo by pri bežnej obozretnosti malo vyvolávať pochybnosti o dobromyseľnosti užívania oboch pozemkov. K namietanému nevykonaniu dokazovania výsluchom svedkov odvolací súd uviedol, že žalobkyňa počas celého konania nepožiadala súd o predvolanie svedkov ani ich prítomnosť na pojednávaní nezabezpečila, preto súd prvej inštancie pokiaľ navrhovaný dôkaz nevykonal, postupoval správne a v tomto smere mu nemožno nič vytknúť. Vo vzťahu k výsluchu svedkov, ako aj k navrhovanej ohliadke, je potrebné podotknúť, že vzhľadom na neunesenie dôkazného bremena titulu vstupu do držby navrhované dôkazy nemohli prispieť k inému posúdeniu, než ku ktorým dospel súd prvej inštancie. O trovách konania rozhodol podľa § 255 CSP s poukazom na § 396 CSP a úspešnej strane priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, ktoré odôvodnila s poukazom na ustanovenie § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Dovolateľka uviedla, že súd prvej inštancie nerešpektoval ustálenú judikatúru Najvyššieho súdu SR a stanoviská a nálezy Ústavného súdu SR, čo je potrebné považovať za prejav svojvôle a formalizmu. Dovolateľka mala za to, že § 134 zákona č. 40/1965 Zb. Občiansky zákonník (ďalej ako „Občiansky zákonník“) je potrebné vykladať tak, aby bola podporená zákonná intencia uviesť do súladu dlhodobý faktický stav nepretržitej držby oprávneným držiteľom so stavom vlastníckym. Za ústavne konformný nemožno považovať taký výklad, ktorý túto možnosť vylučuje, resp. obmedzuje. Dovolateľka odkázala na rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 484/2015 a uviedla, že pri výklade dobromyseľnosti držby treba skúmať, či držiteľ mohol byť objektívne presvedčený, že držanú vec poctivým spôsobom nadobudol, pričom nemôže byť rozhodujúce, že pri tom nesplnil zákonné podmienky s tým, že za poctivý spôsob nadobudnutia veci treba považovať nadobudnutie v súlade s dobrými mravmi. Podľa názoru dovolateľky možno jej držbu spornej parcely považovať za oprávnenú, pričom vychádzala zo skutočností, že predmetná parcela bola odkúpená jej matkou ako reálne vydelená časť, ktorú následne rodičia dovolateľky oplotili, postavili dom a nerušene užívali od roku 1954. Dovolateľka poukázala na rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 22Cod/954/2005, sp. zn. 22Cod/2211/2000, sp. zn. 22Cdo/488/2004, sp. zn. 22Cdo/2004/2004, sp. zn. 22Cdo/386/2000, v zmysle ktorých sa dovolací súd viackrát zaoberal otázkou vydržania s tým, že samotná skutočnosť, že držiteľ pozemku si nenechal vytýčiť hranice pozemku a nezistil tým, že drží aj časť pozemku, ktorého nie je vlastníkom, nie je dôvodom na označenie jeho držby za nepoctivú alebo neoprávnenú. Všeobecne platí, že pokiaľ sa nadobúdateľ chopí držby časti susednej parcely, ktorú nenadobudol, môže byť so zreteľom ku všetkým okolnostiam v dobrej viere, že je vlastníkom i tejto časti, pričom záleží aj na tvare pozemku a jeho umiestnení, spoločné oplotenie, rozsah užívania právnych predchodcov atď. Uvedené môže nasvedčovať objektívnej ospravedliteľnosti omylu. Pôjde vždy o posúdenie konkrétnej veci a dôraz je treba klásť na starostlivé zváženie všetkých okolností, ich uvedenie v odôvodnení rozsudku. Dovolateľka ďalej uviedla, že vnútorné presvedčenie subjektu nemôže byť samo osebe predmetom dokazovania. Dovolateľka mala za to, že skutkové zistenia nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní (NS ČR sp. zn. 32Cdo/4779/2010) a zdôraznila, že súd má aj vlastné procesné oprávnenia integrovať do sporu tak, aby zistený skutkový stav v čo najvyššej možnej miere korešpondoval s reálnym hmotnoprávnym pomerom sporových strán. V nadväznosti na namietané porušenie § 420 písm. f) CSP, dovolateľka bola názoru, že rozhodnutia súdov nižších inštancií vykazujú vady neurčitosti a nepreskúmateľnosti rozhodnutia. Na základe uvedeného dovolateľka žiadala zrušiť rozsudok odvolacieho súdu a súdu prvej inštancie a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a priznanie nároku na náhradu trov dovolacieho konania.

4. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu žalobkyne uviedol, že dovolanie žalobkyne je nedôvodné a nespĺňa zákonné podmienky na podanie dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, ani podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Žalobkyňa podľa názoru žalovaného neuviedla v podanom dovolaní žiadnu konkrétnu právnu otázku riešenú dovolacím súdom a ani neuviedla v čom sa riešenie tejto právnej otázky odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe a ani neoznačila konkrétne stanovisko alebo judikát, od ktorého sa mal odvolací súd odkloniť a ani neuviedla, ako mala byť údajná otázka riešená. Uviedol, že dovolanie podľa §

421 ods. 1 písm. a) CSP nemožno odôvodniť všeobecným poukazom na nerešpektovanie nejakej údajnej ustálenej judikatúry bez toho, aby bola konkrétne označená. Zdôraznil, že žalobkyňa poukázala len na rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR, kde sa nejedná o ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu SR. Žalovaný mal ďalej za to, že dovolateľka taktiež neodôvodnila podanie dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP, keď neuviedla v čom mal spočívať nesprávny procesný postup súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu. Na základe uvedeného žiadal žalovaný dovolanie podľa § 447 písm. f) CSP odmietnuť. V prípade posúdenia dovolania ako prípustného poukázal žalovaný na skutočnosť, že žalobkyňa v súdnom konaní vedenom na Okresnom súde Prešov sp. zn. 9C/45/2019 a tomto konaní tvrdila rozdielne skutočnosti, pričom žiaden nadobúdaci titul k pozemku CKN p. č. XXXX/X nijako nepreukázala. Žalovaný poukázal na to, že na LV č. XXXX, k. ú. T., bol pozemok CKN p. č. XXXX/X zapísaný ako vo vlastníctve mesta Prešov, pričom vlastnícke právo mesta Prešov nebolo nikdy spochybnené a preto nemohlo prísť k vydržaniu pozemku neznámeho vlastníka. Žalobkyňa nemohla zároveň byť dobromyseľná, nakoľko ona alebo jej rodičia museli z LV č. XXXX, k. ú. T. vedieť, že predmetný pozemok im nepatrí, ale patrí mestu Prešov. V otázke žalobkyňou navrhovaných svedkov táto nespĺnila podmienky návrhu na vykonanie dôkazu, nakoľko neuviedla vzťah svedkov ku konaniu, k čomu sa majú vyjadriť, čo má ich výsluch preukázať. Žalovaný z uvedených dôvodov za predpokladu prípustnosti dovolania žiadal dovolanie podľa § 448 CSP zamietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“ resp. „najvyšší súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) skúmal, či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je síce procesne prípustné, ale nie je dôvodné a preto ho zamietol (§ 448 CSP).

6. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011, 1Cdo/134/2018, 3Cdo/357/2015, 4Cdo/1176/2015, 5Cdo/255/2014, 8Cdo/400/2015). Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

7. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, len ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie úspešne napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

10. Podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu.

11. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

12. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

13. V hierarchii postupu dovolacieho prieskumu platí, že dovolací súd najprv skúma prípustnosť dovolania z dôvodu zmätočnosti a až ak namietaný dôvod podľa § 420 CSP preukázaný nie je, pristúpi subsidiárne dovolací súd k prieskumu dovolacieho dôvodu spočívajúceho v správnosti právneho posúdenia veci (§ 421 CSP). Vychádzajúc z vyššie uvedeného dovolací súd prednostne pristúpil k posúdeniu existencie namietanej vady podľa § 420 písm. f) CSP.

14. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na neustrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

15. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach opakovane uviedol, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (viď 3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). So zreteľom na to pristúpil aj v danom prípade k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľky, že procesne nesprávnym postupom súdov bolo zasiahnuté do jej práva na spravodlivý proces.

16. Žalobkyňa vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietala, že odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu je pre nedostatok dôvodov neurčité, nepreskúmateľné a nezákonné, až formalistické, nakoľko z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu nie je zrejmé, ako sa

vysporiadal s námietkami žalobkyne uvádzanými v odvolaní, ktorými poukázala na formalistický postup súdu prvej inštancie, ktorý spočíval v nerešpektovaní doterajšej ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu SR a v nerešpektovaní stanovísk a nálezov Ústavného súdu. Z obsahu odvolania vyplývajú námietky žalobkyne týkajúce sa nevykonania navrhovaných dôkazov, na základe čoho dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, skutkový stav preto neobstojí, sú prípustné ďalšie prostriedky procesného útoku a procesnej obrany a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci. Ďalej žalobkyňa v odvolaní poukázala na prehnaný formalizmus súdu prvej inštancie, judikatúru Najvyššieho súdu ČR a zotrvala na tvrdení vydržania parcely č. XXXX/X.

17. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že tento sa vyjadril k naplneniu podmienok vydržania, kde sa v plnej miere stotožnil s rozhodnutím súdu prvej inštancie. K otázke existencie dobromyseľnosti žalobkyne ako jednej z podmienok sa vyjadril dostatočne rozsiahlo, až vyčerpávajúco, kedy z daného obsahu je jednoznačne zrejmý postup uvažovania odvolacieho súdu, na základe ktorého dospel k názoru o vecnej správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie. Odvolací súd v dostatočnej miere vysvetlil dôvody vedúce ho k rozhodnutiu o neexistencii dobrej viery žalobkyne. Odvolací súd sa taktiež vyjadril k žalobkyňou namietanému nevykonaniu navrhovaného dôkazu výsluchom svedkov. Uviedol, že súd prvej inštancie sa k nevykonaniu daného dôkazu v odôvodnení rozhodnutia síce nevyjadril, avšak nakoľko žalobkyňa svedkov na pojednávaní nezabezpečila, ani o predvolanie súd nepožiadala a zároveň by ich výsluch neprispel k inému posúdeniu veci odvolací súd posúdil postup súdu prvej inštancie ako správny. Odvolací súd vychádzal zo skutočností, že dôvodom výsluchu svedkov a ohliadky malo byť preukázanie dobromyseľnosti a nerušeného užívania nehnuteľnosti, pričom avšak žalobkyňa neunesla dôkazné bremeno titulu vstupu do držby. Odvolací súd z uvedených dôvodov rozhodol tak, že rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil a úspešnej strane v konaní priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

18. Dovolací súd preto dospel k záveru, že nemožno konštatovať procesnú vadu nepreskúmateľnosti a zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že tento sa zaoberal podstatnými odvolacími námietkami žalobkyne, ku ktorým sa v adekvátnom rozsahu vyjadril. Myšlienkový postup odvolacieho súdu je dostatočne vysvetlený s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Z uvedeného je teda zrejmé, ako a z akých dôvodov odvolací súd rozhodol a podľa názoru dovolacieho súdu má odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu všetky náležitosti v zmysle § 393 CSP. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že dovolateľka sa nestotožnila s rozhodnutím súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu v kontexte posúdenia kumulatívneho naplnenia podmienok vydržania. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

19. S ohľadom na vyššie uvedené preto procesný postup súdov, ktoré konali v zmysle ustanovení a zásad Civilného sporového poriadku, nemožno považovať za porušenie práva na spravodlivý proces. Napadnuté rozhodnutie sa nevymyká nielen zo zákonného, ale ani z ústavnoprávneho rámca. Uvedeným postupom preto nedošlo k založeniu namietanej vady podľa § 420 písm. f) CSP a žalobkyňa neopodstatnene namieta, že odvolací súd (príp. súd prvej inštancie) jej nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces.

20. Keďže dovolací súd dospel k záveru o tom, že prípustnosť dovolania žalobkyne z ustanovenia § 420 písm. f) CSP nevyplýva, pristúpil k posúdeniu dovolania žalobkyne z hľadiska ďalšieho uplatneného dovolacieho dôvodu - nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom.

21. Dovolateľka vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP

(odvolací súd sa svojím rozhodnutím odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu). Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a) CSP je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“.

22. Žalobkyňa namietala odklon dovolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v otázke výkladu § 134 Občianskeho zákonníka, kde mala za to, že za ústavne konformný možno považovať len taký výklad, ktorý podporuje zákonnú intenciu uviesť do súladu dlhodobý faktický stav nepretržitej držby oprávneným držiteľom so stavom vlastníckym, kde pri výklade dobromyseľnosti držby je potrebné skúmať, či držiteľ mohol byť objektívne presvedčený, že držanú vec poctivým spôsobom nadobudol, teda nadobudol v súlade s dobrými mravmi. Mala za to, že skutkové okolnosti odkúpenia parcely rodičmi žalobkyne, jej ohradenie a vybudovanie rodinného domu a nerušené užívanie vyvažujú nedôslednosť týkajúcu sa formálnych náležitostí, na základe čoho je možné považovať držbu parcely č. XXXX/X žalobkyňou za oprávnenú. Svoje tvrdenia žalobkyňa podporila s poukazom na rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22Cod/954/2005, sp. zn. 22Cod/2211/2000, sp. zn. 22Cdo/488/2004, sp. zn. 22Cdo/2190/2000, sp. zn. 22Cdo/386/2000, sp. zn. 22Cdo/2004/2004, sp. zn. 32Cdo/4779/2010. Na základe uvedeného mala žalobkyňa za to, že podmienky vydržania boli kumulatívne naplnené a jej žalobe malo byť vyhovené.

23. V zmysle záverov najvyššieho súdu vyjadrených v rozhodnutí publikovanom ako judikát R 71/2018 patria do pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletinu Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I, II. a IV vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986.

24. Vzhľadom na teritoriálnu pôsobnosť CSP sa potom (a contrario k R 71/2018) pod pojmom dovolací súd rozumie len Najvyšší súd Slovenskej republiky, a nie aj Najvyšší súd Českej republiky. Rozhodnutia súdov iných štátov, a teda aj Najvyššieho súdu Českej republiky a Ústavného súdu Českej republiky nespádajú pod pojem rozhodovacia prax dovolacieho súdu. Aj Ústavný súd Slovenskej republiky rešpektuje názor najvyššieho súdu, že tieto rozhodnutia nepatria do ustálenej praxe dovolacieho súdu a z pohľadu posudzovania ustálenej praxe ich nebude zohľadňovať (napr. nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 6. októbra 2020 sp. zn. I. ÚS 115/2020).

25. Ak teda dovolateľ v dovolaní okrem nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky (II. ÚS 484/2015) poukázal aj na rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky ako na rozhodnutia spadajúce pod ustálenú rozhodovacia prax dovolacieho súdu, od ktorej sa odvolací súd odklonil, takýto postup nemožno považovať za súladný s požiadavkami na formuláciu právnej otázky v dovolaní, ktorého prípustnosť je vyvodzovaná z § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

26. Na druhej strane však platí, že pokiaľ dovolateľ v dovolaní uvádza svoju argumentáciu týkajúcu sa určitej právnej otázky a v súvislosti s ňou odkazuje na rozhodnutia českých súdov, najmä Najvyššieho súdu Českej republiky a Ústavného súdu Českej republiky a týmito rozhodnutiami svoju argumentáciu posilňuje, nie je namieste, aby najvyšší súd dovolateľa odbil tým, že táto jeho argumentácia je (ako taká) právne irelevantná. Najvyšší súd sa s podstatnými argumentmi strany musí vždy vysporiadať, či sú

alebo nie sú podporené judikatúrou iných štátov (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 6. októbra 2020 č. k. I. ÚS 115/2020).

Žalobkyňa svoju argumentáciu chcela podporiť na podklade rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky z 15. júna 2006 sp. zn. 22Cdo/954/2005, ktoré súčasne odkazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky z 22. mája 2002 sp. zn. 22Cdo/2211/2000, rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky zo 06. októbra 2004 sp. zn. 22Cdo/488/2004, rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky z 11. júla 2002 sp. zn. 22Cdo/2190/2000, rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky zo 16. novembra 2001 sp. zn. 22Cdo/386/2000 a rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky z 18. novembra 2004 sp. zn. 22Cdo/2004/2004, a podľa ktorého: „Samotná skutočnosť, že držiteľ nenechal vytyčiť hranice jím držaných pozemkov a nezjistil tak, že drží i časť pozemku, jehož vlastníkom není, nevylučuje jeho poctivou držbu podle OZO, ani držbu oprávněnou podle platného občanského zákoníku (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. května 2002, sp. zn. 22 Cdo 2211/2000, publikovaný pod č. C 1181 ve svazku 16 Souboru rozhodnutí Nejvyššího soudu). Judikaturu shrnuje poznámka připojená k rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 6. 10. 2004, sp. zn. 22 Cdo 488/2004, publikovaná v Soudních rozhledech č. 3/2005. Jde o otázku, jak velkého pozemku (části pozemku) se může držitel chopit, aby jeho omyl ohledně rozporu mezi tím, co skutečně nabyt a čeho se chopil, byl omluvitelný a jeho držba byla oprávněná. (Omluvitelným je omyl, ke kterému došlo přesto, že držitel postupoval s obvyklou mírou opatrnosti, kterou lze se zřetelem k okolnostem konkrétního případu po každém požadovat viz rozsudek Nejvyššího soudu, sp. zn. 22 Cdo 2190/2000, publikovaný pod č. C 1304 ve svazku 18 Souboru rozhodnutí Nejvyššího soudu). Obecné východisko obsahuje rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 22 Cdo 386/2000, (publikovaný pod č. C 836 ve svazku 12 Souboru rozhodnutí Nejvyššího soudu): Pokud se nabyvatel nemovitosti chopí držby části sousední parcely, kterou nenabyl, může být se zřetelem ke všem okolnostem v dobré víře, že je vlastníkem i této části. Jedním z hledisek pro posouzení omluvitelnosti omylu držitele je v takovém případě i poměr plochy koupeného a skutečně drženého pozemku. Toto rozhodnutí označuje jako jedno (nikoliv jako jediné) z kritérií poměr koupeného a skutečně drženého pozemku. Je otázkou, jaké překročení výměry je třeba při zachování obvyklé opatrnosti poznat. Podle názoru dovolacího soudu záleží i na tvaru pozemků a jejich umístění v terénu. Význam hraje i společné oplocení pozemků, rozsah užívání právním předchůdcem apod. Jestliže ani vlastník sousedního (drženého) pozemku si neuvědomil, že nabyvatel (jeho předchůdci) drží i část jeho pozemku, bude to nasvědčovat objektivní omluvitelnosti omylu. Judikatura Nejvyššího soudu toleruje podle okolností případu i překročení ve výši až do 50 % výměry nabytého pozemku, výjimečně i více. Půjde vždy o posouzení konkrétní věci a důraz je třeba klást na pečlivé zvážení všech okolností a jejich uvedení v odůvodnění rozsudku. Při posuzování poměru nabyté a skutečně držené plochy pozemků je třeba vycházet nikoli z parcelní výměry nabytého pozemku, ale z celkové výměry pozemku který tvoří přirozený funkční celek, byť neodpovídá geometrickému či parcelnímu ztvárnění podle příslušného katastrálního operátu (rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 18. 11. 2004, sp. zn. 22 Cdo 2004/2004, publikovaný v Soudních rozhledech č. 7/2005). V případě dovolatelkou označených rozhodnutí dovolací soud konstatuje, že nejde o prilihavé rozhodnutí vo vzťahu k ňou nastolenému právnemu posúdeniu, keďže v predmetnom prípade najvyšší súd riešil otázku ospravedlniteľného omylu pri posudzovaní pomeru nadobudnutej a skutočne držanej plochy pozemku, pričom v prejednávanej spore bola žaloba zamietnutá z dôvodu nepreukázania dobromyseľnosti žalobkyne pri vstupe do držby. Uvedené rozhodnutie je teda pre posudzovanú vec irelevantné.

27. Vydržaním, ako inštitútom upraveným v ustanovení § 134 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v platnom znení (ďalej len „OZ“), možno nadobudnúť vlastnícke právo k hnutelnej veci aj k nehnuteľnosti, pokiaľ sa vlastnícke právo nenadobudlo na základe iného právneho titulu. Nevyhnutným predpokladom vydržania je oprávnená držba držiteľa. Držba je faktický stav, pri ktorom má držiteľ vec vo svojej moci, užíva ju a požíva plody a úžitky z nej, disponuje ňou, prípadne vykonáva činnosť, ktorá pripúšťa trvalý alebo opätovný výkon. Tvrdenie držiteľa, že mu vec patrí, a že s ňou nakladá ako s vlastnou, musí byť podložené konkrétnymi okolnosťami, z ktorých možno usúdiť, že toto presvedčenie držiteľa bolo po celú vydržaciú dobu dôvodné (R 8/1991). Jedným zo základných predpokladov oprávnenej držby je dobrá viera držiteľa, že mu vec alebo vykonávanie práva patrí. Dobrá viera je psychický stav držiteľa; takýto držiteľ sa domnieva, že mu vec vlastnícky patrí, hoci v skutočnosti tomu

tak nie je. Dobrá viera musí byť podložená konkrétnymi okolnosťami, z ktorých možno usudzovať, že toto presvedčenie držiteľa je opodstatnené a musí trvať po celú vydržaciu dobu. Okolnosťami, ktoré môžu svedčiť pre záver o existencii dobrej viery, sú spravidla skutočnosti týkajúce sa právneho dôvodu nadobudnutia veci (práva) a svedčiace o poctivosti nadobudnutia, t. j. tzv. titulu uchopenia sa držby (objektívne oprávnený dôvod nadobudnutia držby). Oprávnená držba sa nemusí nutne opierať o existujúci právny dôvod; postačí, aby bol daný aj domnelý (putatívny) právny dôvod. Pôjde však vždy o to, aby držiteľ bol so zreteľom ku všetkým okolnostiam v dobrej viere, že mu taký právny dôvod svedčí (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 01. januára 2013 sp. zn. 2Cdo/207/2005). Pri vyhodnocovaní naplnenia podmienky dobromyseľnosti je zároveň potrebné posudzovať, či držiteľ pri bežnej opatrnosti mal alebo mohol mať pochybnosti, či mu vec alebo právo patrí.

28. Dovolací súd, totožne ako aj dovolateľka, upriamuje pozornosť na nález Ústavného súdu SR zo 14. novembra 2018, sp. zn. II. ÚS 484/2015, ktorý uviedol, že pri ústavne konformnom výklade dobromyseľnosti držby treba skúmať, či držiteľ mohol byť objektívne presvedčený o tom, že držanú vec poctivým spôsobom nadobudol. Nemôže byť teda rozhodujúce, že pritom nesplnil zákonné podmienky. Za poctivý spôsob nadobudnutia veci treba považovať také nadobudnutie, ktoré je v súlade s dobrými mravmi. Spravidla je preto rozhodujúce, že držiteľ za držanú vec zaplatil dohodnutú sumu, prípadne poskytol iné dohodnuté plnenie, alebo preukázateľne išlo o dar ako bezodplatné plnenie. Tiež uviedol, že pri poskytovaní súdnej ochrany v súvislosti s nadobúdaním vlastníckeho práva vydržaním treba za podstatu a zmysel základného práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru považovať taký výklad § 134 Občianskeho zákonníka, ktorý podporuje zákonnú intenciu uviesť do súladu dlhodobý faktický stav nepretržitej držby oprávneným držiteľom (ktorý je po stanovenú dobu objektívne presvedčený o svojom domnelom vlastníckom práve) so stavom vlastníckym. A contrario, výklad, ktorý túto možnosť vylučuje, resp. ju obmedzuje podstatným spôsobom, nemôže byť považovaný za ústavne konformný. Dovolací súd v kontexte daného nálezu, na ktorý poukázala v podanom dovolaní aj žalobkyňa, zdôrazňuje, že aj v prípade uvádzania dlhodobého faktického stavu držby do súladu so stavom vlastníckym je nevyhnutná oprávnenosť držby. V zmysle § 130 ods. 1 OZ je držiteľ oprávneným vtedy, pokiaľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný o tom, že mu vec alebo právo patrí. V prípade, že podmienka dobromyseľnosti držiteľa nie je naplnená, nejde o oprávneného držiteľa, na základe čoho faktická držba sama o sebe nemôže byť dôvodom na nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním.

29. Dobrá viera je psychický stav držiteľa; takýto držiteľ sa domnieva, že mu vec vlastnícky patrí, hoci v skutočnosti to tak nie je. Dobrá viera musí byť podložená konkrétnymi okolnosťami, z ktorých možno usudzovať, že toto presvedčenie držiteľa je opodstatnené a musí trvať po celú vydržaciu dobu. Okolnosťami, ktoré môžu svedčiť pre záver o existencii dobrej viery sú spravidla skutočnosti týkajúce sa právneho dôvodu nadobudnutia veci (práva) a svedčiace o poctivosti nadobudnutia, t. j. tzv. titulu uchopenia sa držby (objektívne oprávnený dôvod nadobudnutia držby). Posúdenie toho, či je držiteľ v dobrej viere alebo nie, je potrebné vždy hodnotiť objektívne a nie iba zo subjektívneho hľadiska (osobného presvedčenia) samotného účastníka. Dobrá viera oprávneného držiteľa, ktorá je daná so zreteľom ku všetkým okolnostiam veci, sa musí vzťahovať i k titulu, na základe ktorého mohlo držiteľovi vzniknúť vlastnícke právo. Takýmto titulom (právnym dôvodom) sa môže rozumieť len právny úkon, ktorým sa vec prevádza na iného vlastníka, napr. kúpna zmluva, darovacia zmluva, rozhodnutie štátneho orgánu a pod. Vývodzovanie dobromyseľnosti navrhovateľa resp. jeho právnych predchodcov len s poukazom na dlhodobé nerušené užívanie sporných častí nehnuteľností bez akéhokoľvek právneho titulu je v rozpore s platnou právnou úpravou upravujúcou inštitút vydržania. Dobrá viera oprávneného držiteľa, ktorá je daná so zreteľom ku všetkým okolnostiam sa musí vzťahovať i k titulu, na základe ktorého mohlo držiteľovi vzniknúť dedičské právo. Takýmto titulom (právnym titulom) sa môže rozumieť len právny úkon, ktorým sa vec prevádza na iného vlastníka napr. kúpna zmluva, darovacia zmluva, rozhodnutie štátneho orgánu, dohoda o reálnej delbe nehnuteľností a pod. (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR z 22. februára 2024 sp. zn. 4Cdo/5/2023).

30. Z obsahu žalobkyňou označených rozhodnutí Najvyššieho súdu ČR možno vyvodiť, že žalobkyňa v

kontexte posúdenia existencie dobromyseľnosti držby pozemku evidovaného ako parcela č. XXXX/X poukazuje na skutočnosť, že pokiaľ sa nadobúdateľ nehnuteľnosti chopí držby aj časti susednej parcely, ktorú nenadobudol, môže byť so zreteľom ku všetkým okolnostiam v dobrej viere, že je vlastníkom aj tejto časti susednej parcely. Súčasne, že záleží aj na tvare pozemku, jeho umiestnení v teréne, oplotení, rozsahu užívania právnych predchodcov nadobúdateľa s tým, že pokiaľ ani vlastník daného pozemku si neuvedomil, že nadobúdateľ drží aj časť jeho pozemku, bude to nasvedčovať ospravedlniteľnosti omylu. Dovolací súd avšak v nadväznosti na vyššie uvedené a v kontexte žalobkyňou označených rozhodnutí Najvyššieho súdu ČR zdôrazňuje, že vždy v každom prípade pôjde o posúdenie konkrétnej veci a vzájomných súvislostí všetkých skutočností nasvedčujúcich existencii alebo neexistencii dobromyseľnosti nadobúdateľa. To znamená, že nedochádza k vyvodu nedobromyseľnosti nadobúdateľa len na základe jednej skutočnosti, ale komplexu všetkých vzájomne nadväzujúcich okolností toho ktorého prípadu. Totožne sa vyjadril Najvyšší súd ČR v rozhodnutí z 15. júna 2006 sp. zn. 22Cdo/954/2005 s tým, že zváženie všetkých okolností je potrebné uviesť v odôvodnení rozhodnutia.

31. Dovolací súd má za to, že súd prvej inštancie a odvolací súd komplexne vyhodnotili všetky skutočnosti majúce vplyv na dobromyseľnosť žalobkyne, z ktorých vyvodili záver o neexistencii dobromyseľnosti žalobkyne, na základe čoho nebolo žalobe vyhovené. Súd prvej inštancie ako okolnosti nasvedčujúce neexistencii dobrej viery žalobkyne ako držiteľky sporenej parcely č. XXXX/X vyhodnotil skutkové tvrdenia žalobkyne v tomto konaní a rozdielne skutkové tvrdenia žalobkyne v konaní vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 9C/45/2019, keď z pripojeného spisu Okresného súdu Prešov sp. zn. 9C/45/2019 zistil, že v tomto konaní žalobkyňa pôvodne tvrdila, že parcelu č. XXXX/X nadobudli jej rodičia zámennou zmluvou z dôvodu, že „vypustili“ časť svojej parcely za účelom realizácie miestnej komunikácie a z tohto dôvodu sa mali stať vlastníkami parcely č. XXXX/X. V tomto konaní však už žalobkyňa tvrdila, že došlo k vydržaniu parcely č. XXXX/X na základe kúpnej zmluvy uzavretej jej právnou predchodkyňou E. Y. ako kupujúcou a U. Q. a Q. F. ako predávajúcimi 30. septembra 1954 a následne kúpnu zmluvu uzavretou 7. júla 1971, ktorou predmetné nehnuteľnosti nadobudla od svojej matky E. Y.. Súd prvej inštancie taktiež uviedol, že „žalobkyňa tvrdila, že došlo k vydržaniu vlastníckeho práva k predmetnej parcele s poukazom na predložené listiny, napr. stavebné povolenie, ktoré sa však týkalo výlučne parcely č. XXXX/X a zároveň tvrdila, že rodičia si po kúpe pozemku vrátane parcely č. XXXX/X pozemok oplotili, ale z jej vyjadrenia z 21. mája 2020 naopak vyplývalo, že parcela č. XXXX/X nebola nikdy ohradená plotom, nikdy nebola samostatná a žalobkyňa nie sú známe skutočnosti, ako bola zapísaná do katastra nehnuteľností“. Napokon uzavrel, že „parcela č. XXXX/X nebola nikdy predmetom žiadnej kúpnej zmluvy, v ktorej by figurovala žalobkyňa, resp. jej právni zástupcovia a pokiaľ by to tak bolo, tak by predmetom kúpnej zmluvy bola nepochybne aj parcela mpč. XXXX/X, resp. minimálne jej časť“. Dovolací súd zdôrazňuje, že súdy vykonali náležité dokazovanie, aby dospeli k spoľahlivému právnemu záveru o preukázaní/nepreukázaní dobromyseľnosti dotknutých strán sporu a v posudzovanej veci sa neodklonili od podstaty všeobecných právnych záverov a hľadísk, z ktorých je potrebné vychádzať pri posudzovaní dobromyseľnosti držiteľa nehnuteľnosti vo vzťahu k možnosti jej vydržania, definovaných ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu. Záver súdov nižších inštancií, že „žalobkyňa a ani jej právni predchodcovia nemohli byť dobromyseľní, keďže v konaní neboli preukázané okolnosti svedčiacie o právnom dôvode nadobudnutia (kúpna zmluva, zámenná zmluva a pod.), z ktorých by bolo možné odvodiť dobromyseľnosť žalobkyne, resp. jej právnych predchodcov, pričom žalobkyňa v tomto ohľade neunesla dôkazné bremeno a nepreukázala, z akého konkrétneho titulu mali jej právni predchodcovia, resp. ona sama vstúpiť do držby, teda od čoho odvíjala svoju dobromyseľnosť“, spočíva v správnom právnom posúdení sporu.

31. Vzhľadom na vyššie uvedené dospel dovolací súd k záveru, že podané dovolanie nie je dôvodné a preto ho zamietol (§ 448 CSP).

32. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v zmysle § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP tak, že žalovanému, ktorý bol v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešný (§ 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP) a ktorému preukázateľne vznikli trovy, priznal proti žalobkyňi v súlade s § 262 ods. 1 CSP nárok na náhradu trov dovolacieho konania s tým, že o výške

náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia dovolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

33. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.